

Kerényi Jenő

Kerényi Jenô

(1908–1975)

Kiállítás a Körmendi Galériában
a Magyar Kultúra Napján
2006. január 23–február 18.

A kiállítást rendezte
Tôkeiné Egry Margit
mûvészettörténész

A kiállítást megnyitja
Juhász Ferenc
Kossuth-díjas költô

Tihanyi legenda, 1964, bronz mészkőtalp, 28 cm

PLASZTIKAI VARÁZSLAT

Szobrászati gondolatok formái

Kerényi Jenőnek 30 éve nem volt kiállítása, mégis állandóan jelen van gondolkodásunkban. Azt, hogy három évtized Kerényi-kiállítás nélkül múlt el, nem szellemi gazdagságunkat magyarázza, kevés ilyen kvalitású, ilyen eredményes és meghatározó szobrásza van – volt – a világnak. „Inter arma silent musae” (Háborúban hallgatnak a múzsák) volt talán az igazi ok. Nagyon fölgyúlt viszont társadalmi tartozásunk a művész gondolati hagyatékával szemben, ezért végre időszerűvé vált ez a bemutató. A kiállítás különös érdekessége jónéhány olyan szobor bemutatása, ami még sohasem került közönség elé. Szinte hihetetlen, bár nálunk nem egyedi eset, hogy több évtizedes remekművekkel nóvumként ismerkedhetnek meg a látogatók. Ennek oka az ő közismert magatartásbeli szerénységén túl az is, hogy felesége Erzsike a Budapesti Emlékmű Felügyelőség volt vezetője hűen alkalmazkodott eme hagyományához.

Kerényi Jenő izzig-vérig modern szobrász, az ezredvég mestere, olyan közvetlen folytatója azonban a klasszikus és archaikus (görög) mesterek és reneszánsz szobrászok gondolkodásmódjának, mind líraiságában, mind pedig a szobor statikája és a benne rögzült mozdulat dinamikája ellentétpárjában halhatatlan.

Kerényi Jenő immár három évtizede halott, de ugyanúgy, mint az irodalomban Ady és József Attila, a zenében Bartók és Kodály, a tudományban Szentgyörgyi Albert, örökké velünk marad. Nem feledhetjük emlékét, életünket bearanyozza, erőt ad.

Csák Máté

A kisplasztika mestere volt Kerényi, s amikor a felszabadulás után egyszerre csak módja nyílt, hogy nagyobb dimenziókban is kifejezhesse magát, bebizonyította, hogy a monumentális méretekben is otthonos: nem a centiméter, a méter a döntő számára, hanem a mondanivaló. Lírai művész volt eredendően. Értette és érezte az ember, az emberi kapcsolatok problematikáját, s ennek kivetítését; ugyanígy közel állt hozzá az, amit – a költészetből kölcsönvett terminussal – közéleti lírának nevezünk. Izgatta a magyar történelem, történetünk haladó monumentumai, izgatta a politika is, de sohasem illusztratorként, mindent a saját lényén, a saját művészetén, saját eredményein átszűrve, a saját áttételeivel adott elő. Izgatta a művészettörténet és a kultúrhistoria is – művei bizonyítják. De elsősorban, egész életművén keresztül a kezdettől a végig a mítoszok izgatták. A barbár, az antik, a magyar mítoszok, legendák, nemkülönben az ó- és újszövetség témái, melyeket korántsem az egyházi kánonok nyomán mintázott szoborrá, jelenséggé. A mítoszokat is a maga áttételeivel, az originális Kerényi-nyelven mondta el. Talán azt is mondhatjuk, hogy ezek a mélységében és szélességében oly sokrétű mitológiai körök plasztikai rögzítése volt Kerényi legkedvesebb stúdiuma. Anyanyelve.

Művészete a görögöktől örökölt normákból indult ki, de csak kiindulópontja volt az, hogy aztán ötleteivel, kompozíciójával, gondolati ugrásaival olykor a legszélsőbb határig merészkedjen. Mozgás, dinamizmus, nyughatatlanság volt minden gesztusa. S alaptulajdonsága az expresszivitás gondolatban, építkezésben, megfogalmazásban, és – szembeötlően, de ugyancsak lényegbe vágóan – a szobor mintegy festői, rusztikusan mintázott, fény-árny játékkal teli felületén is manifesztálódott. Nem formai, hanem tartalmi tényezőként.

Vayer Lajos, a művészettörténet tanszékvezető egyetemi tanára írta róla: „Noha hivatalosan nem tanít professzorként az akadémián, hatása mégis immár iskolát teremtett, olyan önálló fiatalok követik, mint amilyen egyéni maga a mester.”

Frank János (1976)

Feltett lábú támaszkodó, 1971, bronz, 26 cm

Lopják Európát, 1971, bronz, 19 cm

Angyalka, 1959, bronz mészkőtalp, 41cm

Génius, 1969, bronz, 47 cm

Táncosnők, 1958, gipsz színezve, 54 x 49 x 32 cm

Fejecske, 1950 körül, bronz, 29 cm

Torzó, 1962, bronz mészkőtalp, 29 cm

Anya gyöngysorral, 1972, bronz, 40 cm

Korpusz, 1972, bronz, 34 cm

Golgota, 1972, bronz, gránit talp, 40 x 21 cm

Faun, 1975, bronz, 39 cm

Szent Ferenc, 1964, bronz mészkôtalp, 42 cm

KERÉNYI JENŐ

Szobrászművész (1908-1975). Művészeti tanulmányait az Iparrajz Iskolában, továbbá a képzőművészeti Főiskolán (1931–1937) végezte. Bory Jenő növendéke, majd tanársegéd volt. Tanulmányai alatt fővárosi ösztöndíjat, majd 1937-ben a Római Ösztöndíjat kapott. 1937–38-ban tartózkodott Itáliában.

1938 óta kiállító művész. Első gyűjteményes kiállítását a budapesti Tamás Galériában rendezte, 1941-ben. Ettől fogva rendszeresen részt vesz a hazai tárlatokon. 1973-ban, a budapesti II. Nemzetközi Kisplasztikai Biennálén mint meghívott művész vett részt a magyar szekcióban. 1960-ban, a Velencei Biennálén nagyobb anyaggal vett részt, szerepelt az 1965-ben Bécsben és Linzben megrendezett magyar kiállításokon, műveit bemutatták az 1971-es Nápolyi Grafikai és Kisplasztikai kiállításon, továbbá az 1973-as moszkvai Mai Magyar Művészet 1957–1972 c. tárlaton. 1976-ban a Magyar Nemzeti Galéria műveiből életműkiállítást rendezett.

Nagyszámú művét őrzi a Magyar Nemzeti Galéria, és más magyar és külföldi (Róma, Brüsszel, Leningrád, Moszkva) közgyűjtemények. 1978-ban, a magyar állam Szentendrén tiszteletére önálló múzeumot alapított.

A negyvenes évek elején magánmegbízásra kisebb szobrokat, síremlékeket mintázott. Első nagyméretű állami szobor megbízását 1943-ban állították fel Léván. 1943-ban még két

monumentális szoborfeladatot kapott, de a félig kész művek elpusztultak a háborúban.

Jelentősebb köztéri szobrai: *Partizán emlékmű*, Sátoraljaújhely, 1948; *Anyá* (kútszobor), Almásfüzitő, 1955; *Dombormű*, Győr – pályaudvar, 1957; *Olvasó gyermekek*, Oroszlány, 1958; *Táncosnő*, 1959 (a Brüsszeli Világkiállításon szereplő szobrárt megvásárolták és Namur-ben felállították); *Tihanyi legenda*, Tihany, 1963; *Furulyázó*, Budapest – Margitsziget; *Dombormű*, Budapest – Rezső tér, 1966; *Csontváry síremlék*, Budapest – Kerepesi temető, 1967; *Génius* (munkásmozgalmi emlékmű), Miskolc, 1969; *Díszkút*, Győr, 1970; *Anyá*, Moszkva – a Magyar Nagykövetség kertjében, – 1971; *Anyá*, Debrecen, 1972; „*Kezek*”, Miskolc, 1973; *Lopják Európát*, 1974; *Városligeti díszkút*, 1981.

1950-ben a Susarrai Nemzetközi Kisplasztikai Kiállításon első díjat nyert. 1951-ben és 1953-ban Munkácsy-díjat. 1955-ben Kossuth-díjat kapott. 1958-ban a Brüsszeli Világkiállítás magyar pavilonjában elhelyezett Táncosnő c. szobráért Grand Prix-t kapott. 1964-ben a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze, 1966-ban a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze címmel, 1968-ban a Munka Érdemrend arany fokozatával, 1969-ben Budapest főváros Pro Arte aranyérmével tüntették ki.

Körmendi Galéria

1055 Budapest V. Falk Miksa utca 7.

Telefon: (36-1) 269-0763

www.kormendigaleria.hu

e-mail: kormendigaleria@mail.datanet.hu

A borítón: Dante és Vergilius az alvilágban
a belső borítón Gink Károly 1958-as portréja
a hátoldalon Balla Demeter műtermi felvétele

Kiadja a Color Team Kft.

Szerkesztette Csák Ferenc művészettörténész

Fotó: Balla Demeter, Gink Károly, Zima György

Előkészítés és nyomás Codex Print Kft, Budapest

Műtárgyjegyzék

Napozó, 1946, bronz, 25 cm
Táncosnők, 1958, gipsz színezve, 54 x 49 x 32 cm*
Angyalka, 1959, bronz mészkőtálp, 41cm
Csúszkáló, 1959, bronz, 16 cm*
Gítárosnő, 1960, bronz, 33 cm, j.h.k.: KJ
Integető, 1960, bronz, 36 cm
Álarcos, 1962, bronz, 14 cm
Torzó, 1962, bronz mészkőtálp, 29 cm*
Madaras lány, 1964, bronz mészkőtálp, 40 cm,j.b.l.: KJ
Szent Ferenc, 1964, bronz mészkőtálp, 42 cm*
Tihanyi legenda, 1964, bronz mészkőtálp, 28 cm
Domborműterv a kertészeti egyetem épületéhez, 1968,
gipsz, 49 x 55 cm, j.b.l.: KJ*
Dózsa, 1968, bronz mészkőtálp, 37 cm, j.j.l.: KJ
Génius, 1969, bronz, 47 cm
Dózsa, 1971, bronz, 71 cm, Magyar Nemzeti Galéria
Faun I., 1971, bronz, 28 cm*
Feltett lábú támaszkodó, 1971, bronz, 26 cm*
Kiskakas, 1971, gipsz, 18 cm*
Lopják Európát, 1971, bronz, 19 cm
Támaszkodó, 1971, bronz, 26 cm*
Anya gyöngysorral, 1972, bronz, 40 cm
Golgota, 1972, bronz, gránit tálp, 40 x 21 cm
Korpusz, 1972, bronz, 34 cm*
Kopernikusz, 1973, bronz, 87 cm, Magyar Nemzeti Galéria
Dante és Vergilius az alvilágban, 1974,
bronz, 38 x 47 cm, j.h.: KJ 74
Domanovszky síremlék, 1974, gipsz, 24 x 30 x 9 cm*
Jópástor, 1974, bronz, 54 cm, Magyar Nemzeti Galéria
Faun, 1975, bronz, 39 cm*
Sellő, 1975, gipsz, 22 x 24 cm*
Fejecske, 1950 körül, bronz, 29 cm*
Torzó, 1950 körül, bronz mészkőtálp, 16,5 x 24 cm*
Lovas solymász, 1970 körül, bronz, 31,5 cm,
Magyar Nemzeti Galéria

A *-gal jelölt műtárgyak először kerülnek kiállításra

